

Har Trondheimsregionen vekstkraftige næringslivsbransjer?

Ja, det har vi! Trondheimsregionen har en rekke bransjer med utmerket vekstkraft.

Av

Olbert Aasan, Rissa Utvikling

Gunn Kari Hygen, Næringsforeningen i Trondheim

Hans Morten Aas, Selbu Næringsforum

Ved oppstart av Næringsforeningen i Trondheim år 2000 hevdet noen spydige tunger at "dette kan da ikke være nødvendig, Trondheim har ikke noe næringsliv." Sommeren 2009 fikk Næringsalliansen for Trondheimsregionen ettertrykkelig bevist det motsatte. Da kartla vi veksten i 15 ulike bransjer i perioden 2003 til 2007, inkludert – for flere av disse – deres kunnskapsmiljø. V i kartla rundt to tredeler av den totale sysselsettingen i private og offentlige foretak. Resultatet var at vi fikk synliggjort en rekke sterke og vekstkraftige bransjer. Dette er første gang noen har utført en slik systematisk undersøkelse og utarbeidet bransjevise fakta om utviklingen i Trondheimsregionen. 10 av de 15 bransjene har en utmerket vekst i denne høykonjunktur perioden. De sterkest voksende er IKT, Treforedling og Helsebransjen, med Mekanisk industri, Petroleum, Silisium, Bygg og Anlegg og Kulturnæringsene hakk i hæl, se graf. Deretter følger Handel og Reiseliv med noe svakere vekst.

Vinneren i kappløpet er Informasjonsteknologi (IKT) som har sterk vekst innen alle sine mangslungne områder. Av spesielt sterke sider av IKT i regionen kan nevnes hardware / software til trådløs teknologi med blant andre sentrale aktører som Atmel, ARM, Norbit, Q-Free etc. I tillegg er trondheimsregionen spesiell sterk innen IKT rettet mot Helsektoren. Fra 2004 til 2007 hadde bransjen en omsetningsvekst på 60 prosent – fra 5 til 8 milliarder kroner. Veksten i antall ansatte var på 35 prosent. Det betyr at omsetningen per hode er styrket, dette viser evne til å lage unike produkter. Den samme trenden til markant økt omsetning pr hode finner vi for flere andre bransjer. Mekanisk industri har nesten doblet omsetningen i perioden. Det betyr at den mekaniske industri lever i beste velgående. Petroleumsbransjen hadde en omsetningsvekst fra vel 4 mrd til vel 8 mrd i samme periode og med en kraftig vekst i omsetning pr. ansatt.

Også regionens silisiumklynge, det vil si i hovedsak Fesil, Elkem Thamshavn og Washington Mills, har nesten doblet omsetningen i perioden. Treforedling likeså, der avanserte produksjonsmetoder har gitt en omsetningsvekst fra 0,5 til 1,1 milliarder kroner. Kjeldstad AS, med sine underavdelinger, er ledende aktør.

Andre som har vokst i både omsetning og omsetning per hode er Helsebransjen og Kreative og kulturbaserte næringer. Bransjene Bygg og anlegg og Handel står i en særstilling mht total omsetning langt over de andre, selv om de ikke er vekstvinner med en økning fra ca. 12 til ca 17 mrd i omsetning for Bygg og anlegg og en vekst fra 22 til 29 milliarder kroner for Handel. Trondheim er regionens ubestridte handelssentrum, men nabokommunene viser sterk utvikling.

Hva er så fellestrekkene for vekstbransjene?

1. Omsetningen har økt mer enn antallet ansatte. For mange av bransjene betyr det en vesentlig vekst per ansatt, som igjen innebærer økte skatteinntekter.
2. Veksten skjer i stor grad i kunnskapsbasert utvikling og produksjon som bygger på rekruttering fra og samarbeid med kompetansemiljøene SINTEF, NTNU og høgskolene i regionen.

Selv om omsetningene i bransjene har økt, er gapet mellom Sør-Trøndelag og Rogaland fortsatt enormt. Det viser blant annet forskjellen i lønn pr. person. Mens snittet er på drøyt 320 000 kroner i Rogaland, ligger det på rundt 285 000 kroner i Sør-Trøndelag. Dette spriket må fylles.

Bransjene selv mener at vekstpotensialet fortsatt er stort framover når lavkonjunkturen er over.

Rene fremskrivninger viser at IKT-bransjen kan få en omsetning på 20 milliarder kroner i 2018, mens petroleumsbransjen kan nå 8000 ansatte og 17 milliarder omsetningskroner allerede i 2014. Selvsagt har dagens økonomiske situasjon stor betydning akkurat nå og slike veksttall kan ikke oppnås før man er over denne.

Fagråd for bygg og anlegg mener bygg- og anleggsbransjen i Trondheimsregionen, som hadde en omsetning ca. 17 mrd i 2008, kan omsette for 23 milliarder kroner i 2018. For å oppnå dette må man å øke oppdragsmengden utenfor regionen, sikre flere prosjekter innen fjellanlegg (som norske bedrifter har spisskompetanse på) i utlandet, samt øke markedsandelen i Midt-Norge og Midt-Norden.

Fagrådet mener at veksten krever større satsning på FoU, nye gjennomføringsmodeller og energi- og miljøriktige prosjekter og utnytte nærheten til kompetansemiljøene. Dette er kjente utfordringer for de fleste bransjene i Trondheimsregionen.

Hvilke bransjer har så gått glipp av veksten i gullårene 2003 til 2007? To bransjer skiller seg ut:

Energi og næringsmiddel. Det er lett å tenke seg at bedrifter og bransjer som ikke har evnet å vokse i perioden med høykonjunktur, heller ikke har vekstgrunnlag når konjunkturkurven flater ut.

Hvorfor ligger det da ikke vekstkraft i en høyaktuell bransje som fornybar energi? Hovedsakelig fordi det er behov for investeringsbeslutninger og å bygge opp et hjemmemarked i tillegg til det som skjer ute. Pr. i dag har vår satsing på fornybar energi i stor ligget innen utvikling av nye teknologier og konsepter med NTNU i fremste front. Utfordringen nå er å få frem beslutningene om utbygging.

Andre interessante vekstnæringer som ikke ble analysert denne gangen er blant annet maritim næring og instrumenteringsklyngen. Alle de analyserte næringene har gode og konkurransedyktige miljøløsninger.

Konklusjonen er at Trondheimsregionen har mange bransjer med god utvikling og vekstkraft. Det er disse næringene som i første rekke vil gi den økonomiske veksten regionen trenger. I den forbindelse oppfordrer vi våre regionale myndigheter ved i første rekke Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Innovasjon Norge og regionalt forskningsfond til og i samarbeid med oss om å gjødsle denne veksten. Vi er overbevist om at vi må handle ut ifra styrke, dvs. at de vekstkraftige næringene uansett hvor i regionen de finnes, skal ha brorparten av oppmerksomhet og satsing. Vi er sikker på at de næringene som evner å vokse, å ta markedsandeler og har et krevende marked nær seg som også avspeiler internasjonale behov, er de vinnende framover.